

Практичне заняття №3

1. На малюнку зображений видатний політичний діяч, князь, талановитий полководець.

Хто це _____

2. Уважно розгляньте схему і скажіть, які із перерахованих заслуг князя ви вважаєте найвизначнішими і чому?

3. Володимир Мономах залишив про себе пам'ять і як талановитий письменник. Його перу належить високохудожній літературно-публіцистичний твір «Повчання». Ознайомтеся з історичним джерелом.

- Прочитавши отсі слова, діти мої, похваліть творця всього земного й небесного, а все, що далі, — то мого слабого розуму повчання.
- Перш за все не забувайте убогих, а яко можете, по силі годуйте їх і подавайте сиротам.
- І вдову захистіть, не дайте сильним губити людину. Хто б не був, правий чи винний перед вами, не вбивайте і не веліть убивати його; якщо і завинив хто в смерті, не губіть християнської душі.
- Якщо ж вам доведеться цілувати хрест перед братами своїми або перед будь-ким, то перше спитайте свого серця, на чому ви зможете стояти твердо, і тільки тоді цілуйте, а поклявшись, не переступайте клятви, бо загубите душу свою.
- Ніколи не майте гордоців у своєму серці і в розумі, а скажіть: сьогодні живий, а завтра помру; смертні ми.
- Старих шануйте, як батька, а молодих, яко братів. Пам'ятайте, як учив мудрий Василь, зібравши круг себе юнаків: при старших годиться мовчати, премудрих слухати, старшим підкорятися, з рівними і молодими мати згоду і бесіду вести без лукавства, а щонайбільше розумом вбирати.
- Не лютувати словом, не ганьбити нікого в розмові, не сміятися багато. Очі тримати донизу, а душу вгору.
- В домі своєму не ледачкуйте, а за всім приглядайте самі, не покладайтесь на тіуна або на отрока, щоб не посміялися люди ні з дому вашого, ні з вашого обіду.
- На війну вирушивши, не лінуйтеся, не сподівайтесь на воєвод; ні їжі, ні питтю не віддавайтесь без міри, ні солодкому сну. Сторожу самі наряджайте і вночі, з усіх боків поставивши охорону, лягайте відпочивати коло своїх воїнів, а вставайте рано. Зброю не скидайте з себе поспіхом, не оглянувшись добре. Адже буває, що через лінь людина зненацька гине.
- Брехні остерігайтесь і пияцтва, і облуди, від того душа гине і тіло.
- Куди б ви не верстали шлях своєю землею, не давайте отрокам своїм чинити зло і шкоду ні селам, ні посівам, щоб люди не проклинали вас.
- А куди б не прийшли і де б не зупинилися, напійте і нагодуйте нужденного.
- Найбільше шануйте гостя, звідки б він до вас не прийшов: простий чи знатний, чи посол; якщо не можете пошанувати його дарунком, то пригостіть його їжею і питвом, бо він, мандруючи далі, прославить вас у всіх землях доброю чи злою людиною.
- Хворого навідайте, покійника проведіть в останню дорогу, бо всі ми смертні.
- Не промініть ніколи людину, не привітавши її, і добре слово їй мовте.

- *Що вмієте, того не забувайте, а чого не вмієте, того навчайтесь, — як батько мій, дома сидючи, знав п'ять мов, через те й честь йому була в інших країнах. Лінощі — це мати всьому дурному: хто що й знав, те забуде, а чого не вміє, того не навчиться. Добро своєю рукою сіючи, не лінуйтесь ні на що хороше, і хай не застане вас сонце в постелі.*

Так робив мій батько покійний і всі добрі мужі. На світанні, побачивши сонце, з радістю прославте день новий і скажіть: Господи, додай мені літа до літа, щоб я честю й добром виправдав життя своє. Так я кажу, коли сідаю думати з дружиною, або збираюся чинити суд людям, або їхати на полювання, або збирати данину, або лягти спочивати. Спочинок у полудень дається людям за труди: після трудів спочиває і звір, і птиця, і люди.

Із якою метою написано цей твір?

Чого навчав своїх дітей Володимир Мономах?

Якими хотів бачити своїх синів князь?

Які думки князя є актуальними у наш час. Чому?

Зробіть **висновок** згідно з метою роботи, що хотів донести князь своїм нащадкам?
